

DYRKNINGSVEJLEDNING

Alm. rapgræs (Lolium perenne)

VÆKSTFORM

Alm. rapgræs har et overfladisk rodnet og tåler ikke tørke. Alm. rapgræs anvendes her i landet kun i græsmarksblandinger til eng- og mosejorder.

JORDBUND

Alm. rapgræs bør kun dyrkes på lavtliggende, muldrige jorder, f.eks. gammel søbund eller velkultiverede mosejorder, da den kræver rigelig med fugtighed. Fugtige og vandlidende jorder, der ofte er stærkt forurenet med fløjlsgræsser og knæbøjet rævehale, er uegnet til alm. rapgræs. Det samme gælder jorder, der er forurenet med enårig rapgræs.

UDLÆGSMÅDE

Der udlægges i dæksæd om foråret eller i renbestand i august måned.

- 1) Ved udlæg i vårsæd anvendes en kort stivstrået bygsort, hvor udsædsmængden reduceres til 250-300 planter pr. m².
Dæksæden gødes moderat.
Alternativt kan vårhvede anvendes, men det kan give problemer, da vårhvede undertiden kan overvinde til stor gene for alm. rapgræs.
- 2) Udlæg i renbestand foretages i august måned.

SÅNING

Der anvendes 6-8 kg pr. ha afhængig af såbedets kvalitet. Sådybden må max. være 1 cm. Tusindkornsvægten er ca. 0,2 g. Plantebestanden må gerne være forholdsvis tæt for på denne måde at mindske risikoen for en forurening med specielt enårig rapgræs. Det kan være en fordel at så med løftede såtragte og dække frøet med efterharven, eventuelt med efterfølgende tromling.

BEHANDLING

Udlæg i vårsæd

Ved kornhøst må tilstræbes et lille spild for at undgå fremspiring af spildkornsplanter, som kan være til stor gene for udlægget. Afsæt kort stub og fjern dæksædshalmen hurtigst muligt. Eventuel lang stub og spildkorn skal afpudses for at give rapgræsset de bedste udviklingsbetingelser.

Generelt

Snitning af dæksædshalmen på udlægget vil reducere frøudbyttet. For at opnå en passende bladmasse inden vinteren, kan der foretages en afpudsning midt i september måned.

Alm. rapgræs har et meget spinkelt rodnet og er tilbøjelig til at fryse op om vinteren, hvorfor der i det tidlige forår kan være behov for en tromling med f.eks. en cementtromle.

GØDSKNING

Efterår

Svage udlæg gødes sidst i september med 30 kg N pr. ha.

Ved udlæg uden dæksæd i august tilføres forud for såning 30-45 kg N. pr. ha.

Forår

Der gødes ved begyndende vækst i marts måned med 70-90 kg N pr. ha.

Landbrugsstyrelsens kvælstofnormer for 2022/2023:
Se dyrkningskalender bagest i dyrkningsvejledningen.

Der skal tilføres så meget kvælstof, at rapgræsset går i leje inden begyndende modning, men først efter blomstringen. Af fosfor og kali bør der være henholdsvis 20 kg P og 50 kg K til rådighed pr. ha til afgrøden. Svovl tilføres om foråret i mængder på 15-20 kg S pr. ha.

UKRUDT

Generelt

Enårig rapgræs er et ukrudtsgræs, der breder sig. Desværre er der ikke bekæmpelsesmuligheder i alm. rapgræs, hvorfor bekæmpelse bør foretages de steder i sædskiftet, hvor det er muligt. Enårig rapgræs findes på mange lokaliteter, medens knæbøjet rævehale og fløjlsgræs især er udbredt på vandlidende jorder i dårlig kultur. På disse arealer bør der ikke lægges ud.

Af tokimbladet ukrudt er især fuglegræs, hønsetarm, forglemmigej, skræppe og kamille vanskelige at frænses.

Udlæg i vårsæd

Buctril kan anvendes fra ukrudtets kimbladstadium. Starene XL kan anvendes i en dosering op til 1,8 l/ha. Starane XL anvendes specielt mod burrenerre, pileurt og hanekro.

DFF kan anvendes i doseringen 0,03 l/ha sammen med Buctril. DFF virker bedst ved udsprøjtning på fugtig jord. Det er vigtigt ved anvendelse af DFF, at græsfrøene er sået, dvs. dækket med mindst 1 cm jord, idet midlet ellers kan skade. DFF hæmmer nyfremspiring af tokimbladet ukrudt efter fremspiring, og har også en sideeffekt på enårig rapgræs. Effekten på især ærenpris, tvetand og stedmoder forbedres ved anvendelse af DFF. DFF har en off-label godkendelse til frøgræs, og anvendelse sker på brugerens eget ansvar.

Primus kan anvendes i en dosering fra 0,05-0,075 l/ha i vårbyg med udlæg. Primus kan i kombination med DFF give en meget bred ukrudtseffekt.

Ved de tidlige behandlinger er det vigtigt at være opmærksom på nyfremspiring af ukrudt, og følge op hvis nødvendigt.

I vårbyggens stadium 30-39 bør anvendes 1,0 l/ha MCPA mod tidsler, agerpadderok og korsblomstret ukrudt.

Efterår

Ved udlæg i renbestand er der ingen mulighed for ukrudtsbekæmpelse om efteråret. DFF er off-label godkendt med 0,07-0,10 l/ha om efteråret efter høst af dæksæd.

Forår i frøavlsåret

Primus kan anvendes op til 0,075 l/ha i græssets buskningsstadiet, hvor ukrudtet er stort allerede fra det tidlige forår. Primus har særlig god effekt mod kamille og burresnerre. Der tilsættes spredklæbemiddel. Mod ærenpris, tvetand og agerstedmoder kan tilsættes fra 0,05 l/ha DFF.

I 1. års marker udlagt i dæksæd kan anvendes 2,5 l/ha Ariane FG S. Ved behandling med Ariane FG S, skal temperaturen være over 10-12 grader, og der må ikke være udsigt til nattefrost.

Der er gode erfaringer med at kombinere 1,5 l/ha Ariane FG S+0,075 l/ha Primus, som sikrer en bred og sikker ukrudtseffekt.

Forårsbekæmpelse med hormonmidler i alm. rapgræs kan være hårde ved afgrøden. Efter forbuddet mod hormonmidler om efteråret har vi ikke andet alternativ, og vi er derfor nødsaget til at anvende hormoner om foråret.

I marker udlagt i renbestand er der ikke tilladt at anvende hormonmidler, så her kan *ikke* anvendes Ariane FG S.

SYGDOMME / SKADEDYR

Alm. rapgræs angribes normalt ikke af sygdomme og skadedyr. Ved udlæg i renbestand kan angreb af fritfluer forekomme. Bekæmpelse foretages med Lamdex, når græsset har 1-2 blade.

HØST

Alm. rapgræs modner sidst i juni eller først i juli. Modningen kendetegnes ved, at afgrøden får et rødviolet skær og begynder at drysse. Mange af stråene vil endnu være grønne på skårlægningstidspunktet. Afgrøden er tve-moden og meget spildsom. Derfor bør arealet følges nøje omkring høsttidspunktet. Skårlægning foretages med slåmaskine.

Efter en vejringstid på 10-12 dage kan afgrøden tærskes. Det er en forudsætning, at den er tør og godt gennemvejret for at få en tilfredsstillende tærskning og dermed undgå stort spild.

GRUNDINDSTILLING AF MEJETÆRSKEREN

Cylinderens periferhastighed: 25-30 m/sek.
(Cylinderhastighed: 1000-1100 omdr./min.)

Broafstand:	Fortil ca. 10 mm
	Bagtil ca. 3 mm
Øverste sold:	Lamelåbning 12 mm
Nederste sold:	Lamelåbning 14 mm
Luftmængde:	Lille, laveste hastighed på blæseren

Luftretning,

Øverste vindleder: Øverste vindleder stilles mod emtesoldets forreste halvdel.

Nederste vindleder: Nederste vindleder stilles i midterstilling.

Tidligere krævede det omtærskerudstyr på mejetærskeren for at tærske alm. rapgræs uden for stort spild. Moderne mejetærskere med stor kapacitet på returelevatoren kan klare det ved en ombygning af sold eller soldforlængelse.

UDBYTTE

Det gennemsnitlige udbytte for høstårene 2016-2020 er på 820 kg pr. ha, men udbytter på 1200-1300 kg pr. ha er ikke ualmindelige.

1 m³ råvare med en renhedsprocent på 70 vejer ca. 200 kg.

DYRKNINGSKALENDER**Udlægsareal**

- April **Udlæg i dæksæd**
6-8 kg udsæd i maks. 1 cm sådybde.
Evt. såning med løftede såtragte og nedharvning med efterharven, efterfulgt af tromling.
- Maj **Sprøjtning i dæksæd**
Primus, DFF og Starane XL kan anvendes.
Minimidler og midler med græseffekt kan ikke anvendes.
- Aug. **Udlæg i renbestand**
- Aug. **Høst af dæksæd**
Afsæt kort stub. Undgå spild.
Halm fjernes straks.
- Aug./sept. **Skadedyr**
Ved varsling af fritfluernes flyvning sprøjtes med et Karate, hvis græsset har 1-2 blade.
- Sept. **Evt. afpudsning**
Spildkornsstriber afpudses.
- Sept. **Gødskning**
Svage udlæg gødes med 30 kg/ha.

Frøareal

- Marts **Gødskning**
Der gødes med 70-90 kg N/ha, så afgrøden går i leje inden modning.
- Kvælstofnorm 2022/2023:**
120 kg N pr. ha.
- April **Ukrudt**
Ariane FG S i marker udlagt i byg.
Primus eller DFF i marker udlagt i renbestand.
- Marts/april **Opfrysning**
Marken tromles.
- Juni/juli **Skårlægning**
Når afgrøden har skiftet til rødviolet skær, og frøene begynder at drysse.
- Juli **Høst**
Efter 10-12 dage på skår kan frøet tærskes, når skåret er tørt og gennemvejret.